

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 30 MAART 1927

Verslag uit naam van de Commissie voor Justitie, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp tot wijziging van het ambtsgebied der notarissen.

(Zie de n^{rs} 261 (zitting 1925-1926), 98 (zitting 1926-1927) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 16 en 30 Maart 1927, en n° 87 van den Senaat.)

Aanwezig : De heeren BRAUN, voorzitter; ASOU, DE LEY, DE PIERPONT SURMONT DE VOLSBERGHE, DESWARTE, LIGY, PAULSEN, PIRARD, VAN FLETEREN en DU BOST, verslaggever.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Het U voorgelegde wetsontwerp wijzigt grondig het ambtsgebied der notarissen. Het huldigt eene hervorming van het stelsel, ingevoerd bij artikel 5 der wet van 25 Ventôse jaar XI, tot inrichting van het notariaat, hervorming die een eeuw lang werd nagestreefd.

Bij de omschrijving van het ambtsgebied binnen hetwelk de notaris het recht heeft te instrumenteeren, bepaalt dit artikel dat de notarissen hun ambt uitoefenen, te weten : die van de steden, zetel van een Beroepshof, binnen den omtrek van het rechtsgebied van dit Hof; die van de steden, zetel eener rechtbank van eersten aanleg, binnen den omtrek van het rechtsgebied van de rechtbank; en ten slotte die van de overige gemeenten, binnen den omtrek van het rechtsgebied van het vrederecht.

Deze indeeling der notarissen in drie klassen lokte spoedig periodieke klachten uit, die voor gevolg hadden talrijke wetsontwerpen tusschen de jaren 1834 tot 1924, en waarvan trouwens geen een werd aangenomen.

Dit bestendig verzet tegen het be-

staande stelsel steunde op het voorrecht dat het huldigt ten behoeve van de notarissen der eerste twee klassen, die reeds bevoordeeld zijn doordien zij verblijven in een groote stad of een arrondissementshoofdplaats, zetelplaatsen van rijkdom en handel, alwaar het economisch leven zeer druk en de zaken talrijk zijn.

Het geeft hun inderdaad het recht hun ambtsbediening uit te oefenen in de binnen enge grenzen gesloten kantons hunner collegas die tot de derde klasse behoren, met hun toe te laten aan deze laatste mededinging aan te doen in den schoot hunner beperkte omschrijving.

Dergelijk voorrecht is des te minder te billijken daar de diploma's en kennissen, die voor het uitoefenen van het notarisambt worden geveerd, dezelfde zijn voor de drie klassen.

Wegens de onaantastbare rechten der billijkheid en het streven der huidige geslachten naar meer gelijkheid, is het oogenblik gekomen om een voorrecht af te schaffen dat de snelle uitbreiding der groote centra overdreven heeft gemaakt.

Maar eens het voorrecht verdwenen,

bleef de zware taak over de grondslagen van de hervorming af te hakken.

De besprekingen waartoe zij aanleiding gaf waren moeilijk, lang en vaak verbitterend.

Men kwam inderdaad te staan tegenover particuliere en tegenstrijdige belangen, die moeilijk overeen te brengen waren en van streek tot streek verschillen, belangen die overigens moesten worden ondergeschikt aan een algemeen belang dat alles beheerschen moet, namelijk dit van het publiek.

Na deze uiteenzetting moeten wij de bijzonderste bepalingen nog toelichten van het wetsvoorstel dat, op enkele kleine wijzigingen na, de herhaling is van het wetsontwerp dat in 1924 werd ingediend door den geachten heer Masson, toenmaligen Minister van Justitie, en vervallen is ingevolge de ontbinding der Kamers in 1925.

ART. 2. — I. De notarissen oefenen hunne ambtsbediening uit in den geheelen omtrek van het gerechtelijk kanton hunner standplaats (lid 1).

Het ambtsgebied der notarissen wordt aldus eengemaakt : het is het gebied van het kanton.

Op dezen algemeenen regel worden er twee uitzonderingen gemaakt, die door den aard zelf der zaken geboden zijn.

De eerste slaat op de bevoegdheid der notarissen, wier standplaats gevestigd is in een van de twee of meer kantons, waarvan de hoofdplaats gelegen is in een zelfde gemeente.

Deze bevoegdheid strekt zich uit tot het gezamenlijk gebied van deze kantons (lid 2).

De tweede uitzondering betreft de bevoegdheid der notarissen wier standplaats gevestigd is in de groote agglomeraties waarvan Brussel, Luik, Antwerpen, Gent en Charleroi het centrum zijn.

Deze bevoegdheid strekt zich uit tot het gezamenlijk gebied dezer kantons (lid 3 tot en met lid 7).

Deze uitzonderingen zijn gewettigd

door het feit dat het, wegens de veelvuldige en de onderling verband houdende economische en maatschappelijke betrekkingen van de inwoners der bedoelde kantons, onmogelijk ware, zonder de belangen dezer inwoners te schaden, het ambtsgebied van den notaris te beperken binnen de enge grenzen van het kanton, waar hij zijne standplaats heeft.

Trouwens bij lid 8 van artikel 2, I, brengt het wetsvoorstel eene verzachting aan den regel van het kantonnaal gebied met de bevoegdheid van de notarissen, om akten te verlijden die een familiaal karakter hebben, uit te breiden tot het rechterlijk arrondissement van hunne woonplaats; het zijn : « de testamenten bij openbare akte, of de besloten testamenten, de akten van bewaargeving van eigenhandige testamenten, de akten tot herroeping van een testament, de schenkingsakten, de huwelijksovereenkomsten en de volmachten betreffende het ontvangen van deze akten ».

Aangezien daarbij de geheimhouding en de hoofdbelangen der gezinnen betrokken zijn, zoo moet de notaris die daarmee wordt belast het volledige vertrouwen van partijen genieten; wat voor gevolg heeft dat het past de keuze uit te breiden door haar vrijer te maken.

De overige artikelen van het ontwerp behoeven geen verder betoog.

Zooals het is gekomen uit de beraadslagingen van de Middenafdeeling der Kamer en uit de openbare behandeling, beantwoordt het Wetsontwerp tevens aan het belang van het publiek en aan de bijna eensgezinde verzuchtingen van het notarieel korps.

Het is een billijke en gunstige minnelijke schikking tusschen de verschillende stelsels die in den loop der tijden werden overwogen; het waarborgt aan de cliënten nieuwe voordeelen en vrijwaart de waardigheid der notarissen met hun, in de meest ruime mate, een volledige gelijkheid toe te staan.

Het verscherpt de verplichting van

standplaats, gevolg van artikel 4 der wet van Ventôse, en wel ten voordeele van de cliënten die de zekerheid moeten hebben den notaris in zijne studie aan te treffen wanneer zij zijn diensten behoeven.

Het levert het voordeel op verwarde en willekeurige oplossingen uit den weg te ruimen die het gevolg zijn van de toevoeging van sommige gemeenten aan het kantonaal ambtsgebied.

Ten slotte zal het in den schoot van het notarisgild den vrede opnieuw doen heerschen, die bijdragen zal tot het gezag eener instelling, die de meest gewichtige belangen der gezinnen moet

bewaren en met het karakter eener magistratuur is bekleed.

Eensgezind stelt uwe Commissie U voor het Wetsontwerp, dat door de Kamer der Volksvertegenwoordigers ter vergadering van 30 Maart 1927 met 126 stemmen en 1 onthouding werd gestemd, ongewijzigd aan te nemen.

De Voorzitter,

ALEXANDRE BRAUN.

De Verslaggever,

DU BOST.